מ ד י נ ה
י ה ו ד י ת
ב ד ר ך

בס"ד, גליון מס' 30 ("מי בא" 232) – י"ב אייר התשפ"ו

שלשים יום קודם הרגל

הקדמה

בגליון הקודם דברנו על האופק הנרצה – והמיוחל – של המדינה ביום הולדתה ה-**78** (- **מזל"א** - 3 פעמים הוי"ה), למימוש ההוי"ה הרביעית, שהיא זיכוך הכלים לשם יישום הגון ומבורך של המזל הטוב הנתון לה מלמעלה בעצם הקמתה וקיומה עד הנה. ה**זיכוך** תלוי ב**זכות** ולא במזל; אינו נוזל מלמעלה אלא מוטל עלינו המקבלים, כפי שהנער בר-המצוה זוכה ל**בגרות** (בגימטריא **תורה**) בכך ש"הכדור עובר אליו" והוא המצווֶה (=ממונה) ועושה. בהמשך דברנו על המעבר מ**אייר**, חדש הרפואה וההרהור-החפשי-ממחוייבות בו חלים חגי המדינה (ובעצם כל עידן המדינה עד-כה הוא בבחינת אייר), ל**סיון** בו קבלנו את התורה, ובדורנו – המהפכה שתָּחל משעה שספר התורה מונח על לב המלך-המדינה ומַנחֶה את כל צעדיה.

כעת ננסה להמשיך את ההתבוננות שלנו, מתוך שימת-לב לכך שב-ה' אייר מתחילים "שלשים הימים קודם הרגל" בהם "שואלים ודורשים" בהלכות (ועניני) חג השבועות הבא עלינו לטובה, כך שמלבד ספירת-חלוקת ה**שבועות** (עליה נקרא בפרשת השבוע), שמעומר השעורים (-מאכל בהמה) למנחה החדשה מן החטים (מאכל אדם), בהם אנו מתקדמים ומיטהרים לקראת מתן תורה, ישנה גם חלוקה נוספת של חמשים הימים – ל-**5 עשרות**, שתים עד ה' באייר, היסוד שבתפארת, יוסף שביעקב, ושלש מכאן ועד התקדש החג.

לפי דרכנו ננסה, בעזרת ה', להפיק תובנות מכך לענין המדינה הקיימת ומהלכיה לקראת הבאות.

חמשה מי יודע? – חמשה חומשי תורה!

כל חלוקה מחומשת מתקשרת מן-הסתם לחומשי התורה, שהם כמובן החמישיה ה"אולטימטיבית", אך גם בתוך החמישיה ניתן לחלק ולגבש קבוצות: ניתן לייחד את ספר בראשית העוסק בעבר הרחוק יותר, מן הבריאה ועד אבות האומה, לבין שאר הספרים המתרחשים ברצף של זמן לא-ארוך. ומנגד ניתן לייחד את ספר דברים, "משנֶה תורה" העוסק ברובו ב"תורת הארץ" – כפי שמכונֶה גם תורה שבעל-פה – ו"משה מפי עצמו אמרו" (=בלשון "מדבר-בעדו", כלומר בגוף ראשון), יחסית בהווה הקרוב אלינו, לעומת ארבעת הספרים הראשונים, שהם

הרֶקע המוביל אל התכלית. ולעניינו יֻשְנה גם חלוקה ל-2-3, בראשית-שמות לעומת ויקרא-במדבר-דברים [והמתמצא קצת במונחי הקבלה, יבין כי החלוקות הנזכרות נעוצות בחמישיה חשובה נוספת, של שם הוי"ה ברוך-הוא שביסוד כל הווייה כללית ופרטית (המורכבת מ-**י**'-חכמה, **ה**'-בינה, **ו**-מדות-רגשות ו-**ה**'-מלכות-מציאות-דיבורים-מעשים) , עם **קוצו של י**' הרומז לכתר העליון. ולעניינו: ספר בראשית יכול להתפס ככתר-כותרת לשאר הספרים, או, במבט מסוף השם לתחילתו, מנקודת המוצא אל התכלית, הכניסה לארץ, ספר דברים הוא הכתר. ואילו החלוקה ל-2-3 מחברת את ה-**י**' עם קוצו של **י**', את הכתר עם החכמה, בראשית ושמות שבהן הרקע הסיפורי, לעומת שלשת הספרים שבהם גופי תורה, שכנגד **הו"ה** באותיות השם].

בראשית ושמות בתודעת המדינה

עולה לנו אם-כן לפי דרכנו, שספרי בראשית ושמות **כבר מצויים** בתודעת המדינה הקיימת. ללא ספק מסורת אבות האומה ושבטי ישראל נטועים היטב ביסוד הציונות והמדינה והם הכח המניע העיקרי, אבל כמובן גם הגאולה ממצרים-אֵם-כל הגלויות והיציאה מעבדות לחרות, ובכלל האפשרות להתחדש (-"החדש הזה לכם"), הם אלמנטים בסיסיים בלב כל יהודי באשר-הוא-שם ובפרט בארצו, ובלעדיהם "אין על מה לדבר". אך גם עשרת הדיברות שמסיני, כשרש התרבות שלנו ומבוא לכל התרבות האנושית, נוכחים היטב בחיי הציבוריות במדינה. ואפילו הקמת המשכן לה' כלול אי-שם בתודעה, כדברי השיר הציוני המפורסם "פה תהא השכינה שורה, שם תפרח גם שפת התורה" (וכך גם בית המחוקקים, נקרא בשפה המדוברת "משכן", ממנו היה יוצא דבר-חוק התורה...).

[ואם להתייחס לחדשי הספירה, הרי **בראשית** מתאים **לציונות** שבטרם המדינה, והוא בחינת **ניסן** שברקע, בו מוּדָעים אנו לייחודנו הלאומי כבני אברהם יצחק ויעקב ולפלא השרדותנו בתוך שבעים האומות שנתפלגו ללשונותיהם (וברקע הרחוק גם המבול, שאולי רומז לשואה), ואילו **המדינה,** בחינת **אייר** כנ"ל, מקבילה לספר **שמות**, בו יציאת מצרים וסיום הגלות, לקראת החידוש שאולי יאפשר חזרה אל עצמיותנו הייחודית].

הספרים שעודם לפנינו – ויקרא ודברים

מה שעדיין לא קיים במדינה, לפחות לא באופן רשמי, ועומד לפתחֵנו, הוא המשך התורה, החל מספר **ויקרא** ש"הוא מלא הלכות רבות" (ומכוון על-כן כדברי רבותינו כנגד ה"אור כי טוב", השלישי בחמשת האורות הכתובים בראשון למעשה בראשית). אמנם עשרת הדברות כוללים איכשהו את כל תרי"ג המצוות המפורטות הנשמעות למשה מאהל מועד, כפי שפותח ספר ויקרא, אך ברור שהמדינה הנוכחית טרם נכנסה לכך.

ידוע המנהג העתיק להתחיל ללמוד עם התינוקות בחומש ויקרא – "יבואו טהורים ויעסקו בקרבנות טהורים". כלומר התינוקות אינם מסובכים עם הרקע ההיסטורי הכללי, אינם שואלים שאלות ויכולים להתחיל "מבפנים", מתוך המציאות היהודית לתוכה נולדו, אבל בפי המבוגרים נשאלות כבר שאלות חיצוניות בדבר הבחירה בישראל ומקומם במשפחת העמים, והמצוות הפרטיות המבדילות אותנו מן

הגויים אינן מתקבלות כמובן מאליו (אלא בלב הדתיים, ובעיקר החרדים, שהם בבחינת "תינוקות טהורים" שזכו לגדול בתוך החממה היהודית...).

אין צריך לומר שטרם נכנסנו למצוות ספר **דברים** (שגם הוא "מלא הלכות רבות" ומכוון כנגד "ויקרא אלקים לאור יום", החמישי באורות של היום הראשון לבריאה), שעוסק ברובו במצוות הציבור המאורגן, שבקרבו שופטים ונביאים מלך ומלחמות ומקדש בנוי במקומו, שנראים (לכאורה!) זרים לגמרי להוויית המדינה הנוכחית, אף כי הן הן "תכלית הכוונה" ולגמרי-רלוונטיים למצבנו היום כציבור מאורגן ושליט בארצו.

"דברי נביאות" לאור הדרוש

לְמה ניתן לצַפות (כמובן בדרך שעשועי תורה, מלוּוים בתפילה מעומקא דלִבּא) מתוך ההתבוננות שלנו? יתכן שמצפות לנו שתי מהפכות, או אולי שני שלבים במהפכה המבוקשת, כשביניהן פער מסויים, בחינת ספר **במדבר** כמו שיתבאר.
השלב הראשון, שאולי אנו כבר בעיצומו – חזרה עממית אל אורחות ישראל, יחידים וקבוצות "מתחזקים" ביהדותם איש איש בדרכו ובקצב שלו, ומסגלים להם פרטי מצוות, הולכות ורבות, ו"מתחברים" יותר ויותר אל "ילדותם", אל דרך ישראל סבא לא-בלי-הנאה, הן בתלמוד הן במעשה. היהודיות הופכת להיות נורמה מכובדת ונוכחת בראש-כל-חוצות ומוּכרת כ"סחורה טובה" המוסיפה טעם ונופך ומשמעות ובריאות לחיים.
אך בטרם נכנסים לציבוריות כמשמעה, לחיי-מדינה יהודיים-ייחודיים מלאים על כל המשתמע, עם פוליטיקה ומדיניות וכלכלה ומשפט ומלחמות ויחסים בינלאומיים והכנות למקדש, נדרש פרק זמן – נקוה ונייחל שלא יהיה ארוך מדאי – שיתאפיין בוויכוחים ודיונים ציבוריים, תלונות (-"מתאוננים") ומתחים, מעלות ומורדות, שהן הן עניינו העיקרי של ספר **במדבר** (העומד כנגד האור הרביעי בראשון לבריאה, "ויבדל אלקים בין האור ובין החשך"), בו מתרחש המעבר בין דור יוצאי מצרים לדור באי הארץ, החפשי מסבכי ופחדי העבר ונכון לגאולה שלימה שאין אחריה (ובתוכה) גלות, דור המרשה לעצמו "ללכת על עצמו" לגמרי ואינו חרד מ"מה יאמרו הגויים". או-אז הגויים עצמם יעלו ויבואו לראות וללמוד "מה יעשו היהודים" לשם תיקון העולם כולו במלכות ש-ד-י. [ונוכל אם נרצה לחלק את שלשים הימים לשלש, ולציין את ט"ו אייר בו החלו התלונות (על הלחם) שהֶמשְכַן ברפידים (על המים), ובכ"ה אייר (לערך), החלו הפעולות הציבוריות במלחמה בעמלק].
השלב הזה האחרון כרוך כמובן ב"תשובת הצדיקים", משמע התבגרות החרדים-הילדים הטהורים, האמורים להכנס בשתי רגליים לחיי-מדינה, שהרי הם הם האמורים ומסוגלים להוביל את המהפכה הזאת ולהפיק תשובות יצירתיות מופלאות לכל המתבקש מתוך התורה שבידם, "באר היטב" בלשון בני אדם, נאים לשומעיהם ונושאים חן וחסד בעיני כל רואיהם.
לוּ יהי, אנא לוּ יהי, במהרה בימינו ובקרוב ממש!